

ШАНОВНІ ЧИТАЧІ! У зв'язку із закриттям кордонів через карантин газета тимчасово виходитиме виключно в електронному варіанті.

CHRISTLICHE STIMME • CHRISTIAN VOICE • LA VOIX CHRETIENNE

MÜNCHEN • B 20409

ХРИСТИЯНСЬКИЙ ГОЛОС

УКРАЇНСЬКА ЦЕРКОВНА ГАЗЕТА • UKRAINISCHE KIRCHENZEITUNG

РІК ВИДАННЯ • JAHRGANG 72

КВІТЕНЬ • APRIL 2020 • Nr. 8 (3036)

ЦІНА • PREIS • 1,50 EURO

ХР

ВЕЛИКОДНЕ ПОСЛАННЯ ІЄРАРХІВ УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ В ЗАХІДНІЙ ЄВРОПІ

**Всесвітліші і всечесніші Отці, преподобні Брати і Сестри в монашестві,
дорогі в Христі Брати і Сестри!**

Христос воскрес!

Каргузькі монахи мають девіз, виписаний на одвірках їхніх монастирів, де зображена земна куля, а зверху стоїть хрест з таким написом: «Stat crux dum volvitur orbis» [Стоїть хрест, коли земна куля крутиться]. Цього року наша планета крутиться з пандемією коронавірусу і тривожить народи. Проте хрест стоїть на тому самому місці і вказує на Того, Хто на ньому страждав, Хто показав дорогу до переміни світу.

Бог так полюбив світ, що дав свого єдинородного Сина, щоб нам показати шлях до подолання терпіння і смерті.

Він є Божим Агнцем, який узяв на себе гріхи світу (пор. Ів 1,29), разом з його наслідками. Христос прийняв людські терпіння: фізичні, психологічні, моральні, духовні, випив гірку чашу гріхів світу, його страждань і смерті, проляв останні краплі крові на хресті.

Господь не прийшов карати світ, а спасти його! Натомість кара впала на самого Христа, тому він показує нам дорогу виходу з неї, шлях до життя і воскресіння. «Ви, що поховані разом з ним у хрещенні, з ним ви разом також воскресли» (Кл 2,12). Коли страж-

даємо з Христом, тоді солідаризуємося з ним; беручи участь у його терпіннях, беремо участь і в його воскресінні.

З усім світом переживаємо пандемію коронавірусу. Євангеліє вчить, що Ісус, у якого ми охрестилися, показує нам дорогу виходу з кризи. Це, насамперед, довір'я, що з нами Бог, і Він не покине нас. Це заохота до молитви, до роздумів, до читання Божого слова, щирого каяття за наші гріхи, навернення, піклування про інших. Це шлях, який веде через хрест до воскресіння.

Продовження на 2 стор. ▼

ВЕЛИКОДНЕ ПОСЛАННЯ ІЄРАРХІВ УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ В ЗАХІДНІЙ ЄВРОПІ

▼ Продовження. Початок на 1 стор.

Воскресна утрєня торжественно оспівує перемогу Христа і закликає нас до участі в ній: «Прийдіте, пиймо нове пиття, що не з каменя неплідного чудесно випливає, але з нетлінна джерела, яке виточив із гробу Христос».

Хоча цього року не можемо долучитися до парафіяльних богослужінь по наших церквах, усе таки повними грудьми можемо заспівати: «Воскресіння день! Просвітїмся торжеством, і одні одних обнімемо, та скажимо: Браття!». Нас перестерігають не обіймати один одного, не виходити на подвір'я святити паску. Проте ніхто не може нам заборонити відкрити наше серце, щоб до нього зайшов воскреслий Христос і сказав: «Мир вам! Радуйтеся! Пісню перемоги заспівайте!»

Дякуємо і благословляємо лікарів та працівників медичної служби, які з надзвичайною посвятою опікуються поразеними вірусом, навіть, з ризиком для власного життя. Дякуємо і благословляємо державних службовців, які зберігають суспільний порядок у цей важкий час карантину.

Єднаємося з тими, що залишилися далеко від своїх рідних, зі студентами, що не мають можливості повернутися додому, з усіма, що доглядають хворих і залишилися на самоті.

Співчуваємо хворим у лікарнях і своїх оселях. Заохочуємо вас єднати ваші страждання з Ісусом, щоб бути учасниками Його перемоги.

Сумуємо з тими, що втратили своїх рідних і близьких, але разом з вами поділяємо надію воскресіння, співаючи:

«Хоч і до гробу зійшов ти, Безсмертний, та... воскрес, як переможець, Христе Боже, ...упалим же подав воскресіння». Молимося за всіх, що відійшли до Господа, просимо для них вічного спочинку, де світить світло Божого обличчя.

То ж у цей важкий час заспіваймо з новим розумінням: «Христос воскрес із мертвих, смертю смерть подолав, і тим, що в гробах, життя дарував!»

Вітаємо і благословляємо всіх вас з Воскресінням Христовим! Нехай ця Пасха буде провіщенням народження нового світу, правдивих цінностей, справжнього християнського життя.

«Нехай же празує вся вселенна Христове воскресіння», бо це – «день, що його створив Господь».

Христос воскрес! Воістину воскрес!

Дано у Мюнхені, Парижі, Лондоні, Римі, Києві дня 07 квітня 2020 р.Б.; Благівіщення Пресвятої Богородиці

- + ПЕТРО (Крик), Апостольський Екзарх для українців у Німеччині і Скандинавії;
- + ГЛІБ (Лончина), Апостольський Адміністратор Єпархії св. Володимира в Парижі, Апостольський Делегат у Швейцарії і країнах Бенілюксу;
- + КЕННЕТ (Новаківський), Єпископ Єпархії Пресвятої Родина в Лондоні;
- + ДІОНІСІЙ (Ляхович), Делегат зі всіма правами Апостольського Екзарха в Італії;
- + СТЕПАН (Сус), Голова Пасторально-місійного відділу Патріаршої курії

ВЕЛИКДЕНЬ – СВЯТО РАДОСТІ І ЖИТТЯ

Пасха-Великдень це, за словами пасхальної Утрєні, «свято над святами й торжество всіх торжеств». Бо це свято Воскресіння Христа Спасителя з мертвих. Він своєю смертю на хресті смерть подолав і всім людям життя Боже вислужив.

На Великдень, може більше ніж коли інде, наші душі сповнюють небесною радістю, бо ми віримо, що Христос «здяля нас людей і нашого ради спасіння» був розп'ятий, помер і воскрес, і та перемога Христа є нашою перемогою. Його воскресіння є запорукою нашого воскресіння й нового вічного життя.

На Великдень Церква нас закликає до радості своїм натхненним співом: «Це день, що його створив Господь; тож радіймо і веселімся в нім!». Радіймо з Христом, дякуймо Йому, і прославляймо Його, бо Він нам вислужив життя вічне і милість велику!

Іванка Демчук, «На шляху до Емаусу» ▶

Так як мироносицям, які перші поспішили до гробу, Ісус з'явився й сказав: «Не бійтеся! Радуйтеся!», так подібно Він поділяє свою радість з нами. Після свого воскресіння, Ісус став посеред своїх наляканих учнів і промовив до них: «Мир вам!». А далі: «Це промовивши, показав їм руки й бік. І врадувалися учні, побачивши Господа» (Іван 20:20). І нам сьогодні воскреслий Христос приносить свій мир і свою радість.

Тому, як мироносиці й апостоли, ми радіємо присутністю Воскреслого Христа в нашому житті. Наші серця, як серця двох учнів у дорозі до Емаусу, палають любов'ю в наших грудях, бо ми знаємо, що Він товаришує нам на дорозі нашого життя своєю присутністю, своїм словом і своїм навчанням, і дає нам себе пізнати при ламанні Євхаристійного Хліба.

Радіючи з Воскреслим Христом, ми виявляємо нашу Великодню радість нашим чудовим співом у богослужіннях, нашим прийманням Христа у Св. Причастю, нашим щирим привітом одні одних, та радісними хороводами; і ми ділимося нашими традиційними Великодніми стравами. Ми радіємо з цілою Церквою й з усіма сотворіннями, бо Христос Воскрес!

Продовження на 3 стор. ▼

ВЕЛИКДЕНЬ – СВЯТО РАДОСТІ І ЖИТТЯ

▼ Продовження. Початок на 2 стор.

РАДІСТЬ І ЛЮБОВ

Серед тої неземної радості Церква закликає нас: «Воскресіння день! Просвітимося торжеством, і одні одних обнімемо, та скажімо: Браття! І тим, що ненавидять нас, простім усе з Воскресінням і так усі заспіваймо: Христос воскрес із мертвих...». Бо Великдень – це час прощення ближньому, час примирення з усіма в ім'я воскреслого Христа. Тут пригадуються слова Спасителя: «Любіть ворогів ваших, добро чиніть їм... А велика буде ваша нагорода, і будете Всевишнього синами, бо Він благодійний для злих і невіддячних. Будьте милосердні, як і Отець ваш милосердний» (Лука 6,35–36).

Наша Великодня пісня «Христос Воскрес» – це наша молитва прослави Господа, наша молитва подяки за Його безмежну любов і жертву за нас та за всі незбагненні блага, що їх Він нам вислужив своєю смертю й своїм Воскресінням. Христос довершив велике діло, яке поручив йому Отець і простелив нам дорогу до Отця. Нам треба йти за тим, хто для нас є Дорогою, Правдою й Життям. Христос нас запрошує: «Коли хто хоче йти за Мною, хай зречеться самого себе, бере свій хрест щоденно і йде услід за Мною» (Лука 9,23).

Наша доля на цьому світі – це змагання із силами зла, зі спокусами, із самолюбством та гріхом. Але Христос з нами по всі дні аж до кінця віку, як Він запевнив своїх учнів. Тому наша перемога певна й наша нагорода світла, бо ідучи за Христом і несучи свій хрест, ми матимемо участь у вічній славі його Воскресіння.

Тропар Квітної неділі чітко з'ясовує нашу участь з Христом: «Разом з Тобою, Христе Боже наш, поховані у хрещенні, Твоїм Воскресінням сподобились ми без-

смертного життя». Христос сам нас про це запевняє. Коли Ісус мав воскресити свого друга Лазаря, Він сказав до Марти: «Я є воскресіння й життя. Хто вірує в Мене, хоч і помре, буде жити. І кожний хто живе й вірує в Мене, не помре повік» (Іван 11:25–26).

ЖИТТЯ В БОЗІ

Вітаймо нашого Господа з Його Воскресінням з радістю, вдячністю, любов'ю й великою надією, та визнаймо нашу віру в Нього словами апостола Томи: «Господь мій і Бог мій». Просімо воскреслого Христа про ласку, щоб нашим тривалим плодом Великодня було наше життя у Бозі, основане на любові Бога, на любові ближнього та на прощенні винуватцям нашим. Тоді наші серця будуть сповнені Великодньої радості й миру! Своєю смертю й своїм воскресінням Христос пригадує нам любов Бога Отця, Який так полюбив нас, що Сина свого Єдинородного дав, щоб ми мали життя вічне. Цінуймо цю любов Отця до нас та плекаймо любов нашого серця до нього.

Піднесімо воскреслому Ісусові всі наші потреби: особисті й родинні, потреби нашого народу й держави, наших епархій, церков і громад, щоб Христос вислухав наші молитви й силою свого Воскресіння зцілив всі наші немочі й провадив нас своєю силою, світлом і витривалістю до кращого життя на нашій дорозі до Воскресіння.

Зі світлим празником Воскресіння хай воскреслий Ісус наповнить наші душі своїм Божим життям, а наші серця своєю надземною радістю й миром, що їх Він нам вислужив своєю смертю й Воскресінням.

Владика Корнелій Пасічний, ЧСВВ, «Світло»

3 Катехизму УГКЦ

Наш Катехизм вже самою назвою «Христос – наша Пасха» вказує на пасхальну основу віри. Адже Христос своєю смертю «смерть подолав», а воскресінням «нам дарував життя вічне». Віра у воскресіння Христове веде нас до віри в Бога – Отця, і Сина, і Святого Духа, бо Христос – Син Божий, «один у Святій Трійці», у Святому Дусі об'явив нам Бога Отця. Цю віру апостолів Церква урочисто сповідує в Нікейсько-Царгородському Символі віри: *Вірую в єдиного Бога Отця, Вседержителя, творця неба і землі, і всього видимого і невидимого. І в єдиного Господа Ісуса Христа, Сина Божого, єдинородного, від Отця родженого перед усіма віками...*

Сповідування «Символу віри» є молитовним спогляданням Церкви і знаком єдності християн у вірі: «Нехай твій Символ віри стане для тебе наче дзеркалом: у ньому зможеш побачити, чи ти віриш в усе те, у що ти стверджуєш, що віриш, і кожного дня втішатися своєю вірою». (3, 5)

У ЦЕЙ ВЕЛИКДЕНЬ ГОЛОВНА ЦЕРКВА СВІТУ – СІМ'Я

Відсутність людей в храмах тяжко переживають також і священники. Не один переживає внутрішню кризу і задається питанням для чого взагалі його священство. Ми теж сьогодні ламаємо стереотипи і вас до цього заохочуємо. Ми мусимо зрозуміти, що у цей Великий піст, у цю Вербну неділю і у цей Великдень головною Церквою світу стане сім'я. Сім'я, в якій батько і мати є першими священниками для дітей. Сьогодні храмом стає сім'я. Обставини нас до того спонукають. Тому, коли ви чуєте заклик залишатися вдома, я прошу вас дослухатися до них. Готуйте разом з дітьми великодній кошик. Проте цього року занесете його не на церковне подвір'я, а на власний стіл. Коли отой кошик святитиме священник через телевізор, в той момент Боже благословення зійде на ваш дім. Я не розумію до чого нас Бог провадить, але маю велику надію, що обличчя світу зміниться на краще. Багато хто переоцінить цінності. Сподіваюся, що багато хто повернеться до Бога. Я переконаний, що після карантину ми дуже будемо дорожити нашим храмом і Святою Літургією, молитвою, священниками. Будемо тішитися тим, що маємо. Без сумніву зміни торкнуться також і священників. Ми переконані, що у свій час до нас прийде Христос і нам пояснить для чого це сталося. Нехай Бог усіх кріпить на душі, у вірі, надії і любові. Піднімайте один одному настрій, слухайте гарні реколекції, молімося, розмовляймо між собою і допомагаймо ближнім. (3 відео-блогу о. Юстина Бойка; подано за: Католицький оглядач)

АВСТРАЛІЙСЬКИЙ СУД ВИПРАВДАВ КАРДИНАЛА ПЕЛЛА

Верховний суд Австралії скасував вирок, яким кардинала Джорджа Пелла було засуджено до 6 років ув'язнення за гадані вчинки педофільії. Тим самим суд прийняв апеляцію, подану 78-річним ієрархом. Колишній радник Папи Франциска та колишній ватиканський «міністр фінансів» був засуджений судами двох інстанцій у своїй країні за звинуваченням у педофільських учинках, нібито скоєних 1996 року, коли він був митрополитом Мельбурна. Кардинала засудили до 6 років ув'язнення за домагання до двох 13-річних хористів у закритій кафедральній соборі. «Я завжди стверджував, що не винен, коли страждав через серйозну несправедливість», – заявив кардинал Джордж Пелл після того, як Верховний суд Австралії прийняв його апеляцію. Це найстарший високопосадовець Церкви, засуджений світською владою у справі педофільії, він провів в ув'язненні понад 400 днів. (CREDO)

СВЯТЕ ПРИЧАСТЯ В ЧАС ПАНДЕМІЇ

Глава УГКЦ Святослав Шевчук: «Святе Причастя є сьогодні особливо делікатним моментом. Очевидно, що навіть у цих обставинах, коли вірні просять у священника вділити це Таїнство, він не має морального права відмовити. Однак прохаю вас: не наполягайте і єдняйтеся з євхаристійним Христом у духовний спосіб, зокрема під час онлайн-трансляцій Божественної Літургії. У нинішніх обставинах поспішайте до Сповіді лише в особливій потребі, як, наприклад, у небезпеці смерті. Запевняю вас, що ваші священники завжди будуть поруч! Уділяючи Причастя, священник зобов'язаний одягати захисну маску. А вірних просимо широко відкривати уста і не торкатися ними ложечки. Сам подих теж може бути небезпечним, тому після кожного причасника священники зобов'язані дезінфікувати цю ложечку рушником, просоченим спиртом відповідної концентрації». (Радіо Свобода)

ПОМЕР БАТЬКО ГЕРОЯ НЕБЕСНОЇ СОТНІ

У Білорусі 8 квітня помер батько Героя України, одного з перших загиблих під час Революції Гідності в Україні Михайла Жизневського. Чоловік скаржився на серцевий біль і кров'яний тиск. Цього року подружжя повинно було виїхати на лікування в один з українських санаторіїв, місця в яких надавали за розпорядженням президента України. Прощання з Михайлом Жизневським-старшим відбулося у Гомелі. Його син, громадянин Білорусі Михайло Жизневський загинув 22.01.2014 р. під час Революції Гідності в Києві. Президент Петро Порошенко присвоїв Жизневському помертвості звання Герой України. (Громадське)

ПІД ЧАС ЕПІДЕМІЇ ЗРОСТАЄ НЕКОРОНАВІРУСНА СМЕРТНІСТЬ

Центральне статистичне бюро Нідерландів опублікувало статистику смертності в країні за 14 тижднів цього року (від 30 березня до 5 квітня). За цей тиждень померло 5098 нідерландців, що на 2,2 тисячі більше, ніж в 14 тижднів минулого року (2900 ос.). Збільшення від середньорічних показників відбувається вже третій тиждень. В той же час, Національний інститут громадського здоров'я та довілля Нідерландів (RIVM) зафіксував 1020 осіб, які померли, інфіковані коронавірусом, що становить менше як половину (46%) «надлишкової» смертності, тиждень тому таких інфікованих серед «надлишку» було 54%. Відзначають, що оскільки не всі померлі проходять тестування на COVID-19, фактичні цифри жертв епідемії можуть бути вищі, ніж зафіксовано органами охорони здоров'я. Причини смерті ця статистика не фіксує, але фіксує вік померлих. Виявляється, що серед людей, молодших за 50 років, смертність в порівнянні з попередніми тижнями поточного року не змінилася, все зростання відбулося за рахунок людей старшого віку. (Збруч)

ВЕЛИКОДНІЙ ЧАС

Під час Великого Посту Церква приготує нас різними молитвами, літургійними відправами й обрядами до світлого празника Христового Воскресення. Великодні святкування починаються Воскресною Утреною. Зміст Воскресної Утрени це радість. Пора покути вже минулася і настав час радості. Під час кожної літургійної відправи ми чуємо радісну пісню: «Христос воскрес із мертвих, смертю смерть подолав і тим, що в гробах, життя дарував».

Тиждень після Великодня називається «Світлий Тиждень». В часі Світлого Тижня правимо Службу Божу так само як на Великдень з тою різницею, що міняємо Прокімен, Апостол і Євангелію. По Службі Божій священник поздоровляє вірних великоднім привітом «Христос Воскрес», і вірні відповідають «Воістину Воскрес!». Вірні теж взаємно поздоровляють себе тим самим привітом аж до Вознесення.

Повеликодній час триває 40 днів після Великодня на спомин, що Христос перебував ще 40 днів на землі після свого Воскресення. Ціль великоднього часу це представити нам Христа в прославленому виді й вказати нам дорогу, якою нам треба йти, щоб бути учасниками Його прославлення.

Після Великодня приходять наступні неділі: **1) Неділя Томина;** **2) Неділя Мироносиць;** **3) Неділя Розслабленого;** **4) Неділя Самарянки;** **5) Неділя Сліпородженого;** **6) Неділя Нікейських Отців.** В тому ж часі припадає врочисте й обов'язкове свято Вознесення.

НЕДІЛЯ ТОМИНА

Церква святкує пам'ять

появи воскреслого Христа Апостолам, між іншими, Томі, який не хотів вірити, що Христос дійсно воскрес. Тома заявив, що повірить тільки тоді, коли доторкнеться Христових ран. Христос сповнив його бажання і тоді Тома закликав до Нього: «Господь мій і Бог мій» (Іван 20, 28). По Службі Божій сьогодні священник роздає вірним «Артос», який представляє воскреслого Христа. Спожиття Артоса представляє участь вірних у Христовім воскресенні.

НЕДІЛЯ МИРОНОСИЦЬ

Ця неділя присвячена побожним жінкам мироносицям, які помагали Христові під час Його місійної діяльності на землі. У Велику П'ятницю вони йшли за Ним аж на Голготу. По смерті Спасителя вони купили пахучі олійки і раненько на Великдень вибралися до гробу, щоб помазати Його тіло за жидівським звичаєм. Коли вони прибули до гробу, то ангел Господній сказав їм, що Христос воскрес. Вони були перші, що дали знати апостолам і світові про Христове Воскресення (Лука 24, 9).

НЕДІЛЯ РОЗСЛАБЛЕНОГО

Біля ерусалимської святині була купіль, що по-єврейськи звалася *Витезда*. Вона мала чудотворну силу. Кожного року декілька разів ангел сходив з неба і порушував воду. Хто перший влізав у воду, той ставав здоровий. Одного разу Христос переходив попри цю купіль. Він стрінув паралітика, який 38 літ лежав хворий і ждав на порушення води, щоб вилікуватися. Христос чудесно уздоровив його (Іван 5, 1–15).

НЕДІЛЯ САМАРЯНКИ

Церква пригадує нам розмову Христа з самарянкою. Ісус ішов до Галилеї й став відпочивати коло криниці Якова, яка знаходилася близько Сіхему. Там Він стрінув самарянку, яка прийшла до криниці брати воду. Він почав говорити з нею й пояснив їй правди віри. Вона сама на вернула й привела ще більше людей до Христа, які повірили в Нього (Іван 4, 7–42).

НЕДІЛЯ СЛІПОРОДЖЕНОГО

Ідучи дорогою до ерусалимської святині, Христос

▲ «Воскресіння Христове», XIX ст., Подніпров'я (Звенигородщина). Приватна колекція

стрінув сліпого чоловіка й чудесно привернув йому зір. Євангелія докладно говорить про цей випадок. Є два роди сліпоти: одна фізична, друга духовна. Людина, яка є тілесно сліпа, не може бачити світу й всяких речей довкола себе, що справді є великою трагедією. Однак людина духовно сліпа, не може бачити Божого Провидіння, ані дороги, що провадить до неба. Це далеко гірша трагедія, тому просім Бога, щоб нас хоронив від цієї духовної сліпоти (Іван 9, 1–38).

НЕДІЛЯ НІКЕЙСЬКИХ ОТЦІВ

Ця неділя присвячена пам'яті 318 єпископів, які взяли участь в першій Вселенській Соборі, що відбувся в Нікеї в 325 р. Цей Собор осудив ересь Арія, який заперечував, що Ісус Христос є Богом. Отці Собору проголосили, що Христос є дійсним Божим Сином, бо Він друга Особа Пресвятої Тройці. Вони також уложили Символ віри, який ми проказуємо кожного дня, й установили дату Великодня.

о. П. Малюга, ЧНІ, «Голос Христа Чоловіколюбця»

ХІ

ЛЮДЯНІСТЬ ЯК ОБЕРІГ

(Звернення Ініціативної групи «Першого грудня», оприлюднене 7 квітня 2020 року.)

Іди, народе мій, увійди у свої кімнати й замкни за собою двері, сховайся на часинку, поки гнів не перейде! (Ісая 26:20)

Наші рядки лягають на папір у ті дні, коли кількість інфікованих вірусом SARS-CoV-2 в Україні почала впевнено зростати. Отже, пік епідемії ще попереду – як попереду нас іще найголовніше випробування, через яке ми маємо перейти: випробування на людяність.

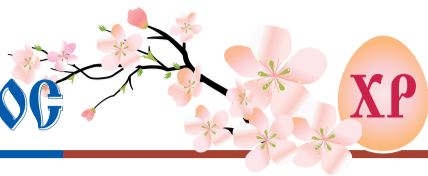
З часу оголошення карантину люди загалом уже обрали свій спосіб поведінки. Хтось узявся допомагати людям немічним і похилого віку або ж послужити лікарям та медсестрам, які вийшли на головну лінію епідеміологічного фронту. Хтось купив та передав у лікарні унікальне обладнання.

Попри те, дехто поспішив цинічно збагатитися на експорті

масок, яких бракує також і в Україні, чи на ввезенні й перепродажеві зіпсованого товару. Знайшлися і ті, які знаходять свій «героїзм» у цілковитому ігноруванні небезпеки, цим самим її активно наближаючи. Знову «ой, три шляхи широкі...»; знову вибір, на чий бік стати в одвічному змаганні між добром і злом...

Продовження на 5 стор. ▼

ЛЮДЯНІСТЬ ЯК ОБЕРІГ

▼ Продовження. Початок на 4 стор.

Наближення піку випробувань спонукає нас шукати шлях до людського серця, щоб укріпити його й віру, що ми впораємося з цим лихом. Бо якщо сьогодні ми ще зважуємо, вийти на вулицю чи ні, то завтра нам доведеться змиритися з тим, що когось із наших рідних поховать «дистанційно» без нашої участі. Італія пережила цей жах – і ніщо не свідчить, що нам його вдасться оминати.

Все це різко загострить інстинкти нашого виживання. Найбільший виклик постане перед тими, від кого залежатиме життєдіяльність усього нашого соціального організму: системи охорони здоров'я, державних органів та органів місцевого самоврядування, соціальної та душпастирської опіки, мережі торгівлі і тран-

спорту, господарських служб, телефонного зв'язку й інтернету, як і, врешті-решт, похоронних бюро. Саме від усіх них буде залежати, чи втримаємось ми як єдиний суспільний організм, чи, навпаки, розсиплемось на дрібні фрагменти, просякнуті страхом, агресією та егоїзмом.

Може настати час, коли уся наша соціальна розмаїтість зведеться до однієї визначальної відмінності: між тими, що залишаться людьми, і тими, що людську подобу втратять.

Хай омине нас ця лиха година! Хто попереджений – той духовно озброєний. Егоїстична постава лише на перший погляд виглядає рятівною. Бо коли розсипається суспільний організм, небезпека зростає стократно. І навпаки, солідарність, емпатія та взаємна

підтримка – це єдине, що може стати для всіх нас рятівною «подушкою безпеки».

Отож подати одне одному руки можна і дистанційно. Хай ослабнуть політичні антагонізми, а у спільній боротьбі проти пандемії з'являться перші паростки довіри. Епідеміологічну дисципліну хай не буде підмінено зловживанням владою. Карантин має ізолювати нас від вірусу, а не від симпатії до людини. Кожне слово вдячності й підтримки діятиме, як цілющий бальзам. Кожне слово доброго гумору відновить у нас душевний баланс.

Так, напевно, в нинішній боротьбі будуть і ті, що не виживуть. Але краще поповнити нову «Небесну сотню» тих, хто здобувся на самопожертву в порятункові

спільноти, ніж умерти в прокльонах і ненависті до всіх.

Ми ще не знаємо до пуття, чим викликана нинішня вірусна атака природи. Маємо засвоїти урок, який нам ще треба сформулювати. Проте ми знаємо вже сьогодні, що маємо вийти з цієї кризи сильнішими. А єдиний шлях для цього – милосердя, людяність. Бо духовним критерієм розвитку людської цивілізації є не технологічні здобутки, а передусім наша здатність полюбити іншу людину як самого себе.

Звернення підписали члени групи «Першого грудня»:

Оля Гнатюк, Володимир Єрмоленко, Євген Захаров, Йосип Зісельс, Ігор Козловський, Мирослав Маринович, Ігор Юхновський, Ярослав Яцків.

ХТ

ПАМ'ЯТАЙ, ЩО ТИ СМЕРТНИЙ

Можливо, важкі часи, які ми зараз переживаємо, стануть нам наукою – хоча я не впевнений. Рано чи пізно, якими тяжкими не були б уроки, які дає нам життя, людська пам'ять стає дріваюю. Людина навіть бажає, щоб кошмар закінчився, аби знову взятися за те, що часто-густо було його причиною. Так було і так буде. Іноді це стається за короткий час, подекуди – через роки чи покоління.

Я не є оптимістом щодо цього, передусім тому, що не лише читав про це в книжках, а й бачив на власні очі. Коли живеш достатньо довго й у відповідних місцях, є речі, про які тобі не мусить хтось розповідати. Ти знаєш їх безпосередньо, бо вони є частиною твоєї біографії. Вони твої, і ти їх пам'ятаєш.

У старому Мадриді є маленька крамничка, де час від часу я купую маленьку скляну півкулю – із тих, в яких починає сніжити, коли ними струснеш; всередині у неї айсберг і напівзатонулий «Титанік». Зазвичай я дарую її друзям, які опинились у привілейованій життєвій ситуації або переживають успіх. Які переживають особистий чи професійний

солодкий момент. То було диво сучасної техніки – кажу я, вручаючи її. То був непотоплюваний корабель – або ж 2228 людей на його борту думали, що він такий. І ця віра на борту сталевго монстра вагою 45 тис. тонн, який мчав зі швидкістю 22 вузли морем, де було повно айсбергів, коштувала життя 1513 пасажирів. Це сталося 108 років тому, але основний принцип і далі той самий. Пам'ятай про це, наскільки би добре не йшли у тебе справи – і особливо, коли вони йдуть дуже добре. Ніколи не забувай, що коли римський генерал здобував велику перемогу і їхав у тріумфі столицю, у квадризі позаду нього їхав державний раб, який тримав над його головою золоту корону і раз по раз повторював йому на вухо: «Пам'ятай, що ти просто людина». Пам'ятай, що ти смертний.

Я також тримаю одного з цих «титаніків» поблизу того місця у бібліотеці, де працюю. Можу бачити його, коли друкую. І не раз за майже тридцять років, впродовж яких пишу цю колонку, я згадував про цей корабель і про те, що він, на мою думку, символізує. І це не лише те, що кожен технічний прогрес, кожен крок до нового містить у собі власний дефект, свій особливий гандж, свою специфічну аварію. Передовсім це те, що наше ігнорування цього

основного принципу посилює небезпеку. Збільшує ризики, бо коли збій, ретельно регламентований примхою всесвіту (такі примхи парадоксальним чином є незмінними правилами), поміщає відповідний айсберг у точне місце на морській карті, якою пливе наш веселий корабель, невблаганно справджуються старі і споконвічні закони.

Ми часто забуваємо, що світ є небезпечним: це ворожа місцина. І за забудькуватість ми щоразу – коли в коротко-, в середньо- чи довготерміновій перспективі приходить неминуче нагадування – платимо високу ціну. Кожне пробудження від нашої безвідповідальної сплячки, самоомани, в якій ми волеємо жити, коштує нам тисячі з гаком смертей на трансатлантичному кораблі, п'яти тисяч у вежах-близнятах, п'ятдесяти тисяч у Помпеї, ста тисяч у цунамі, мільйонів у великій епідемії чи світовій війні.

Наші діди і прадіди, більше при звичаєні до реально-го, чудово це знали. Їм була відома крихкість їхніх життів, і вони діяли – чи намагалися робити це – у відповідності з цим тверезим судженням. Уроки, які вони здобували з кожного удару, кожної лихої насмішки всесвіту чи богів, були тривкішими. Вони жили, знаючи, що помруть і що на цьому шляху є безліч перепон. Проте нині ми вирішили жити, наче ніколи

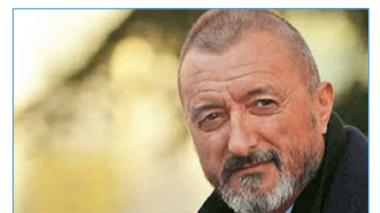
▲ Робота англійської художниці Анни Коттерілл

не помремо. Неначе нам ніщо не загрожує, їздимо світом, удаючи із себе безсмертних, і це робить нас недалекоглядними; і навіть скупими, коли треба мати в кишені монету, якої рано чи пізно від нас зажадає Харон, який перевозить мертвих на інший берег ріки Стікс. Ми дивуємось і обурено протестуємо, коли надходить пора сплечувати банківський рахунок; гадаю, це помилка.

Йдеться не про те, аби жити в тривозі, дивлячись на існування як на драму, – а про те, аби природно йти місциною, в якій є повно гарних речей, але також підозрілих і небезпечних місць. Рухатися поміж айсбергів зі здоровим сумнівом доброго моряка, бути готовим сісти

у рятувальні шлюпки – чи навіть віддати їх тим, хто заслуговує більше. Одним словом, йдеться про те, аби щиросердно прийняти правила. Слухати, лишаючись уважними, спокійними, прозорливими, свідомими, слова раба, який шепоче нам на вухо, що ми смертні. І тільки це точне знання зробить нас кращими, ніж ми є.

Артуро Перес-Реверте. Зреферувала Галина Грабовська, «Збруч»

У цьому світі, яким керують радісні екстраверти, я бачу збочену справедливість вимушеного перебування вдома і примусової самотності. Попри всі оці жартики про інтровертів, яким це все нормально, і екстравертів, які сходять з розуму, мені цікаво, ми що дійсно дійшли до того, що побути самому вдома – це таке нестерпне зло?

А якщо б не було інтернету, то що взагалі пряма дорога до самогубства? І що дійсно всім так важко віддатись фагуму, перестати переживати через роботу (в тих випадках, коли ми насправді переживаємо тільки через те, що без нашої роботи ми – ніхто) і дозволити собі на пару днів забути про можливі майбутні фінансові труднощі, які ми зараз не можемо достеменно порахувати і передбачити, відповідно замість того, щоб використати цей час для відпочинку, ми просто сидимо і переживаємо?

Невже так важко сказати: «хрін з ним» і сісти просто так, літати у власних думках, без книжки, серіальчиків та інших апокаліптичних штук, які навіть у випадку фільму «Contagion» не збігаються з цією млявою реальністю, в якій, крім розкупленого туалетного паперу, більш нічого апокаліптичного нема? Чому нас так лякає вигляд пустих вулиць? Чому ми так істерично почали шукати, чим би зайняти цей так недоречно подарований вільний час? І чому ті люди, які раніше так скаржились на брак цього часу, тепер настільки не раді йому?

І добре було б, якби ми дійсно переживали через хворих і тих, хто помер, якби нас жахала кількість тих, в кого всі події, плани, книжки і кінострічки скасувались назавжди. Ви помітили, що нам прикро тільки через те, що ми отакі бідні-нешасні не зможемо дивитись наживо концерти і ходити в музеї, презентації книг, вина, нових мораль-

ПОСТЕГОЇЗМ

▲ Норман Роквелл, «Дівчинка перед дзеркалом», 1954 р.

них цінностей, але зовсім не прикро бодай би за тих вже навіть трохи близьких, бо співвітчизників, жертв вірусу?

Чи ми зараз справді боїмося вірусу, економічної кризи, жеврюючого на обрії вітчизняного (та і глобального теж) тоталітаризму, того, що це тільки початок і далі буде ще гірше, мінських угод, вічності Путіна і ніким не скасованого глобального потепління? Чи, може, ми настільки ввібрали в себе глобалізацію, що насправді найбільше боїмося залишитись наодинці з собою, просто отак без когось іншого? Просто наодинці, декілька днів, знаючи, що поруч все одно є інші, що ми можемо вийти в магазин і побачити їх там, що це не назавжди і що десь глибоко всередині ми навіть не сумніваємось у тому, що це все закінчиться і ми оговтаємось, і хоч все буде не так, як раніше, але все одно буде, бо це не ядерна війна і не падаючий метеорит.

Тож чому ми так боїмося, істерично сміємося і поширюємо меми, які кричать про наші цілковиту мізерність і вбогість? Чи будемо ми готові після цього карантину визнати, що такі собі з нас представники цивілізації, так собі вмємо зберігати адекватність під час навіть незначних небезпек, такі собі з нас гуманісти? З одного боку, сидимо вдома, щоб захистити себе та іншого, а з іншого, не можемо втриматись, щоб про це не розказати, бо який же гуманізм без нарцисизму.

Нарікаючи на можливий спад економіки, ми ласо кидаємось на халяву, розпродажі, безкоштовні онлайн-концерти, походи в музеї та оперу. І хіба не жалюгідно ці всі зусилля виглядають збоку? Вам не соромно (ну хоч трошки) за те, що як тільки нам всім довелось залишитись вдома, усі навипередки із щирими і не дуже міркуваннями взяли нас розважати і допомагати

нам скоротати цей нестерпний час наодинці з собою?

Так, музеї та опера – це дуже класно, шкода тільки, що ми не цінували цього раніше. Але вас не ображає те, що ми самі себе вважаємо настільки безпорадними, що нам здається конче необхідним радити і спонукати одне одного ЩОСЬ робити, бо ми, бачте, вдома? Бо не можна марнувати час, навіть якщо у вас на полицях сотні непрочитаних книг (яким просто не пощастило, бо вони не про кінець світу), не можна самому вирішити і, маючи вільний час, трошки напружитись, шукаючи самому бодай щось, бодай би себе. Нам не можна просто піти додому і не отримати жодної вказівки про те, що там краще робити. Нам не можна інтуїтивно визначити, яка профілактика краща для нас. Нам не можна самим ввімкнути критичне мислення, заспокоїтись, проаналізувати ситуацію, бо треба читати пабліки «сучасних Кашпировських». Нам навіть не можна говорити про самостійність вголос, бо треба публічно говорити те, що приходить від декількох лідерів громадської думки. Причому 73% мають на такі випадки своїх проводирів, а 24% – своїх, і не важливо, чи бодай хтось із них говорить щось на 100% релевантне. Ми жаліємось на диванних експертів, паралельно поширюючи думки одних і тих самих людей про всі можливі події та їхні причини, хоч ці люди часто мають від сили одну таку сяку пристойну освіту.

Коли востанне ми самі щось вирішували? Коли востанне ми були достатньо розумними і здатними прийняти відповідальність, щоб не просто стати в табір «за» чи «проти», а щоб створити щось третє? Коли востанне демократія викликала захоплення? Коли ми востанне були анархістами? Коли востанне ставили собі запитання: а що як жоден з нинішніх устроїв не

годиться для майбутнього? Коли востанне ми наважувались справді бунтувати? Коли востанне ми наважувались разом з цим бути самотніми? Адже якраз самотність найкраще вчить виходити за межі табору, переставати вибирати, кого саме поширювати, перестати панікувати через те, що від тебе не залежить, перестати заходити в соцмережі і піддаватись надмірній паніці/скептицизму/зловтішанню/сублімації/менеджерстосуетсья поведінці? Коли востанне наші думки не заглушували інші? Коли востанне ми самотужки, не читаючи публічних міркувань інших, робили власні висновки про ситуацію, наважувались відчувати те, що саме ми відчуваємо, і не соромитись, що цього не відчуває публічний інший? Було б непогано використати карантин на пошуки відповідей для бодай декількох з цих питань.

Теперішнє суспільство з надмірним «переживанням» про все на світі більше нагадує людину, котра настільки боїться власних думок, що починає переїматись і відволікатись на кожну дрібницю, лиш би не подивитись всередину себе, лиш би не довелось побачити, що нас насправді заразив вірус залежності від всього без винятку, що ми більше не покладаємось на самих себе. Ми навіть не потрапили в екстремальні умови, ми навіть не живемо за аномальної температури (у більшості випадків), ми просто живемо так, як і жили, просто з наданим часом без великого скупчення інших навколо нас. Так, це певною мірою дуже похвально, ми сягнули рівня постійної співпраці, комунікації, обміну товарами, послугами, емоціями, плітками. Ми не так вороже сприймаємо чужого, ми його тепер навіть любимо. Лиш виявляється, ми за цим всім не помітили того, що змогло б нас зро-

бити якщо не сильнішими, то бодай не такими безпорадними, – нас самих, без прив'язки до соціальних груп, ідентичностей, виражених світоглядів, які б поклались тільки на власний розсуд.

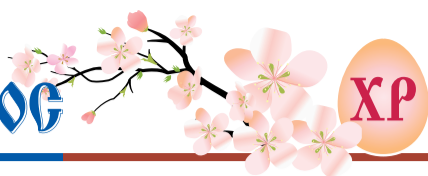
Ми виявились цілком неготовими до того, щоб просто побути наодинці з собою декілька тижнів (причому з реальною можливістю контактувати з іншими). Ми цілком не готові довіритись власному розуму або, якщо цинічніше, мозку, коли йдеться про власне виживання, – до такого ще жоден вид, здається, не доходив. Насправді якраз оце і є дійсно страшно. Бо так, ми, виявляється, дуже потребуємо одне одного, але, здається, лише через те, що не можемо стерпіти самих себе, і не більше.

Такий собі постегоїзм – ми любимо себе і ставимо понад усе, але тільки через призму іншого. Ми хочемо спілкуватись не тому, що нам цікавий інший, а тому, що хочемо через нього не бачити себе справжніх. Коли інший зникає, зникаємо й ми.

Коли інший помирає через колективну безпорадність – нам все одно. Коли вмирають не коали і не від терактів, ми не маємо механізмів співчуття. Ми не знаємо, що робити, коли небезпека невидима, ми не знаємо, ким бути, коли цього не знає ніхто навкруги. Ми почуваємось самотньо навіть в квартирі з іншими, і замість того, щоб нарешті зрозуміти чому, ми знову залишаємо себе інформацією ззовні у вигляді серіалів, інстаграмів, онлайн-включень. Нам дали час, а ми сказали: «ні, дякую, мені це не треба». Ми настільки любимо себе, що ставимо себе навіть вище за себе. Наше публічне Я цурається самотності, аби не побачити, що там під сподом. Невже пустота?

Юстина Добуш, «Збруч»

БЕЗ МЕНЕ ВИ НІЧОГО НЕ МОЖЕТЕ

На Тайній Вечері, прощаючись із апостолами, Христос підсумовував те, що Він їм говорив і чого навчав протягом трьох років. Наприклад: «Ось, що я вам заповідаю: Щоб ви любили один одного» (Ів. 15, 17). Другу таку основну правду духовного життя: «Просіть, і дасться вам» (Мт. 7,7), тобто, про необхідність молитви. Однак, пригадуючи апостолам на Тайній вечері основну ту правду про молитву, Спаситель ужив інше порівняння: «Я виноградина, ви – гілки. Хто перебуває в мені, а я в ньому, – той плід приносить щедро. Без мене ж ви нічого чинити не можете» (Ів. 15,5).

Ми виставлені на спокусу, що коли будемо мати обдумані плани й програму, цього вистачить. Було б фатальною помилкою забути про те, що без Христа ми нічого чинити не можемо. Цю основну життєву правду здоровий розум схопив висловом: «Без Бога – ні до порога».

Забуваючи про цей базовий закон, ми наражаємося пережити прикрий досвід самих апостолів. «Учителю, всю ніч трудилися ми й нічого не зловили» (Лк. 5,5). То значить, що всю душпастирську акцію треба підси-

лювати особистою та спільною молитвою. «У мені перебувайте – а я у вас... Просіть тоді чого лиш забажаєте, і воно здійсниться для вас» (Ів. 15,4–7). Божі діла здійснюються за Божою поміччю. І Спаситель запевняє, що та поміч непомилно буде: «Істинно, істинно кажу вам: Чого б ви тільки попросили в Отця, він дасть вам у моє ім'я... Просіте ж – і одержите, щоб радість ваших було щирть» (Ів. 16,23–24).

Віра в Бога дає запевнення. Спаситель не раз пригадував і заспокоював апосто-

лів: «Не бійтеся!». Віру нашу в Бога доповнює довір'я до нього. Господь не є тираном, але радше люблячим Отцем, який пропонує свою допомогу. «Не бійся, маленьке стадо, бо вашому Отцеві вподобалося дати вам Царство» (Лк. 12,32). Навіть після того, як Христос воскрес із мертвих, коли появлявся їм, він їх заспокоював: «Мир Вам!».

Певно, Господа треба боятися. Але не є це рабський страх. Радше страх отой – це дар Духа Святого. Як заявила Пречиста Діва Марія під час зустрічі з Єлиза-

вою: «Милосердя його з роду в рід на тих, які страхаються його» (Лк 1,50). Такий страх Божий є дорогою спасіння для тих, які вірують.

Посилаючи Сина свого на землю, Господь дав найкращий доказ своєї любові до світу, до людей. Св. Павло нам це нагадує: «Він власно-го Сина не пощадив, а видав його за всіх нас» (Рим. 8,32). Людина була безсилна, щоб звільнитися від неволі гріха, і в тому саме велич Божої любові, «що Христос умер за нас, коли ми ще були грішниками» (Рим. 5,8). Цю правду сам Христос об'явив у розмові з Никодимом: «Бог бо так полюбив світ, що Сина свого Єдиного-родного дав, щоб кожен, хто вірує в нього, не загинув, а жив життям вічним. Бо не послав Бог у світ Сина світ засудити, лише ним світ спасти» (Ів. 3,16–17).

Христос прийшов, щоб дати нам життя – і то життя вічне, життя безсмертне, повноту життя. Але життя

оте маємо ми плекати й розвивати, передовсім, нашим контактом з Христом, тобто, молитвою й упованням. На Тайній Вечері саме Ісус і пригадував апостолам: «Я – виноградина правдива... У мені перебувайте – а я у вас!... Як неспроможна гілка сама з себе приносить плоду, якщо не перебувати-ме на виноградні... Бо без мене ви нічого чинити не можете!» (Ів. 15,1–5).

Християнин перебуває у Христі молитвою. Це значить, що у цілому нашому житті найважливіше – зв'язок із Богом. Ми маємо перебувати в Христі дорогою молитви.

**Кир Михайл Гринчишин,
ЧНІ (1929–2012)**

ХІ

ЧОМУ БОГ ДОПУСКАЄ СТРАЖДАННЯ ЛЮДИНИ, ЗОКРЕМА, СВОЇХ ПОСЛІДОВНИКІВ?

Цю тему глибоко і мудро розкривали святі отці Церкви і богослови, однак, невідступні запитання одного знайомого змусили дати особисту відповідь.

Оскільки Бог створив людину вільною у своїй волі і розумною для роз-

різнення добра і зла, то людина, відповідно, має волю і вибір до вчинення добра або зла. І цю волю Бог поважає, інакше людина була б наче запрограмований робот без почуттів і свободної волі. А ми, люди, з нашим розумом і волею такого б не хотіли, правда? Саме тому Бог дозволяє людині вільно діяти. І саме тому Адам і Єва піддалися спокусі і не обрали послух Богові, а натомість послушалися лукавого змія. Ми не знаємо, чи саме

так було, а чи це образ, який відображає падіння людства в особі біблійних персонажів Адама і Єви як наших прародичів. Тим не менше, той переступ мусив бути належно покараний, що Бог і зробив, прогнавши перших людей з Едему.

Історія переступу продовжилась: Каїн через свою заздрість вбиває брата Авеля; несправедливість множить, і врешті доходить до «точки кипіння» зла, коли Бог вирішує знищити (Він вправі це робити, бо ж є Творцем...) людство потопом, але зі свого милосердя рятує життя праведному Ноеві та його сім'ї, завдяки чому людство продовжило своє існування; пізніше було поневолення ізраїльського народу в Єгипті, але потім Бог через праведного Мойсея виводить ізраїльтян з тої неволі через пустелю.

Але що було там? Скільки чудес Бог зробив для них, а вони заледве після того знову і знову відступали від Нью-

го і поклонялися зробленим своїми ж руками божкам... Чому? Бо в них була воля і свобода вибору, подарована Богом. Зате використовували її не за призначенням! Хоче людина торкнутися вогню? Тоді може це зробити! Але результат її бажання буде болючий!

Можна наводити багато прикладів з давніх часів, але я навів лише кілька, щоб наочно підкріпити позицію про наявність і причини страждання на початку і протягом історії людства.

Так-от, врешті дійшло до того, що Бог вирішив спасти людство від смертельного наслідка гріха, пославши Свого Сина до нас, у нашій подобі і в нашому тілі, бо краще наблизитись до людини неможливо, аніж стати нею самою, маючи таке ж тіло, яке зазнає болю, маючи серце і душу, які можна зранити і зрадити... Та ще й народився Син Божий в убогих умовах, серед тварин... Подумати

тільки: Той, Хто створив усю Вселенну, в таких умовах! Та якби Христос не прийшов у такий спосіб, то багато хто з людей міг би подумати і говорити: «Що там Йому, Богові в небесах. Легко Йому звідти нас повчати і від нас всього вимагати!». Але ж ні, Він заради любові навіть дозволив Своему Синові зазнати тяжких страждань бичування, знущань і насміхань і, врешті-решт, розп'яття на хресті...

Отож, сам Син Божий зазнавав страждань. І попередив Своїх послідовників: «У світі страждатимете. Та бадьоріться! Я переміг світ!» (Ів. 16:33).

Але чому ж Бог допускає таке страждання для своїх послідовників? Думаю, що відповідь на це питання дав великий апостол народів Павло у своєму Посланні до євреїв: «Інші загинули в муках, відкинувши визволення, щоб досягнути ліпше воскресіння.

Продовження на 8 стор. ▼

ЧОМУ БОГ ДОПУСКАЄ СТРАЖДАННЯ ЛЮДИНИ, ЗОКРЕМА, СВОЇХ ПОСЛІДОВНИКІВ?

▼ Продовження. Початок на 7 стор.

Інші наруг і бичів зазнали та ще й кайданів і в'язниць; їх каменовано, розрізувано пилюю, брано на допити; вони вмирили, мечем забиті; тинялися в овечих та козячих шкурах, збідовані, гноблені, кривджені; вони, яких світ був невартий, блукали пустинями, горами, печерами та земними вертепами. І всі вони, дарма що мали добре засвідчення вірою, **не одержали обіцяного, бо Бог зберіг нам щось краще, щоб вони не без нас осягли досконалість»** (Посл. до Євр. 11:35–40).

Тому гадаю, що саме про це йдеться Богові. А також через те, що з погляду вічності страждання є лише короточасною миттю на землі, і завдяки ним людина досягає досконалості

і щасливого вічного життя. А це найголовніше. Бо тутешнє життя є лише маревом і ніби дзеркалом майбутнього – вічного.

Якщо людина не страждає, то не може стати досконалою. Ап. Павло в Посланні до римлян (5, 3–4) пише про таку послідовність духовного зростання людини: «...ми хвалимось і в стражданнях, знаючи, що **страждання** дає терпеливість, терпеливість – досвід, а досвід – надію».

Більше того, людина наврогряд чи зможе сподобитися вічного Царства Божого без страждання. Крім слів Христа – «У світі страждатимете» – є ще й інші: «Голоситимете, ридатимете, світ же радітиме» (Йо. 16, 20). Тут Спаситель проти-

ставляє земні страждання Його послідовників, які обернуться для них вічною радістю, і земні веселощі світу, які доведуть їх до вічної кари.

Інше місце в Св. Письмі також підтверджує цю тезу – притча Христа про багача, який «одягався у порфиру і висон і бенкетував щодня», і про вбогого Лазаря, «який лежав біля брами багача, вкритий струпами. Він бажав насититися крихтами, що падали зі столу багача; пси приходили і лизали його струпи». І коли померли обоє, то Лазаря ангели понесли на лоно Авраамове, а багач потрапив у пекло: «І ось, терплячи муки у пеклі, він підняв очі свої і побачив здалеку Авраама і Лазаря з ним і став волати: "Отче

Аврааме, змилосердься наді мною і пошли Лазаря, нехай умочить кінець пальця свого у воду та прохолодить язик мій, бо я мучусь у полум'ї цього". Але Авраам сказав йому: "Чадо! Згадай, що ти одержав уже блага твої за життя твого, а Лазар – тільки зло, отже тепер він тут тішиться, а ти страждаєш"» (Лк. 16:19–31).

Як бачимо, Слово Боже вчить, що страждання для спасіння і здобуття вічної нагороди – це необхідна умова. Страждання бувають різні: дуже тяжкі, мученицькі, але вони можуть тривати досить коротко; а є й повсякденні, які відзначаються терпеливим несенням всяких скорбот, хвороб, утискань, наклепів, образ і т. ін., і вони можуть бути

дуже тривалими і через те навіть важчими за перший вид страждань.

Та ми навіть в тутешньому житті бачимо плоди: безтурботність і розкошування неодмінно деградують людину і роблять її духовно-морально і навіть фізично млявою людиною, а всякі скорботи і страждання роблять людину загартованою, стійкою, витривалою... А головне – ближчою до ближніх, бо така людина вмє співстраждати і розуміти проблеми і біль ближнього та допомагати йому нести його тягарі. Отже, так вона стає ближчою і до Бога. **Бо шлях до Бога обов'язково йде через ближнього.**

Для «ХГ»
Володимир Мельник,
Мюнхен

ХГ

УПОКОЇВСЯ ВЛАДИКА СТЕФАН СУЛИК

6 квітня на 96-му році життя відійшов до Господа владика-емерит Стефан Сулик. Він здійснював служіння архієпископа і митрополита у Філадельфії протягом 1980–2000 років та був найстаршим єпископом Української Греко-Католицької Церкви. Напередодні владика Стефана Сулика ушпиталили – у нього були всі ознаки COVID-19.

ДИТИНСТВО І РОДИНА

Народився 2 жовтня 1924 року у неіснуючому тепер селі Баниця на Лемківщині (Польща) в сім'ї Михайла і Марії Суликів.

ОСВІТА

Закінчив школу в Самборі в 1944 році. Родина емігрувала в зв'язку з Другою світовою війною. В 1946–1948 роках навчався в українській католицькій семінарії Святого Духа в Німеччині. У 1948 році емігрував до США. Навчався в Католицькому університеті Америки у Вашингтоні. Здобув ступінь ліцензіата богослов'я у 1952 році.

СВЯЩЕНИЧЕ СЛУЖІННЯ

Рукоположений на священника архієпископом Константином Богачевським

14 червня 1952 року у Філадельфії. Душпастирював в Омазі (штат Небраска, США). Згодом працював у парафіях Святого Духа в Брукліні (штат Нью-Йорк, США) (1952–1953), святого Миколая в Майнерсвілі (штат Пенсильванія, США) (1953) та Пресвятої Тройці в Йонгстауні (штат Огайо, США) (1953–1955). 3 квітня 1955 року виконував обов'язки секретаря архієпископської канцелярії. 31 травня 1958 року іменованний Папським капеланом. 3 5 жовтня 1961 року душпастирював на парафії святого Миколая у Філадельфії. Деякий час виконував обов'язки Голови церковного епархіального суду і був епархіальним радником. В 1962–1981 роках працював у Перт-Амбой (штат Нью-Джерсі, США).

ЄПІСКОПЬСКА ДІЯЛЬНІСТЬ

29 грудня 1980 року Папа Римський Іван Павло II призначив священника Стефана Сулика архієпископом і митрополитом Філадельфійським. Єпископська хіротонія відбулася 1 березня 1981 року, а головним святителем став Верховний Архієпископ Йосиф Сліпий, із співсвятителями – єпископами Василем Лостеном і Нілем Саварином, ЧСВВ.

Митрополит Сулик належав до Конференції єпископів США, був головою Міжобрядової комісії цієї Конференції.

29 листопада 2000 року Папа Іван Павло II прийняв зречення Преосвященного Стефана Сулика з уряду митрополита Філадельфійського у зв'язку з досягнен-

▲ Вроцлав, 1988 р., греко-католицька церква Воздвиження Чесного Хреста; владика Стефан Сулик з отцем (майбутнім владикою) Петром Криком

ням ним 75 років. Його наступником на Філадельфійському престолі став митрополит Стефан Сорока.

В 2001 році у Львові вийшла книга митрополита Стефана Сулика «Як Стефан став митрополитом», де висвітлені маловідомі сторінки з історії УГКЦ кінця ХХ століття.

Покійний владика Стефан, хоча ціле своє священниче та єпископське служіння провів на американському континенті, своє коріння мав на рідній Лем-

ківщині, в селі Баниця. Він не забув про своє коріння. У 1988 р., в часі Ювілейних святкувань 1000-ліття Хрещення Русі-України, відвідав між іншими Вроцлав, служив там Архієрейську Божественну Літургію та, як подарунок, залишив дуже гарний кивот, який дотепер є на престолі у вроцлавському епархіальному соборі.

Із інтернетсторінок: Синоду єпископів УГКЦ; Вроцлавсько-Гданської єпархії УГКЦ; із журналу «Збруч»